

1. številka.

Maribor, dne 4. januarja 1918.

S 13054

Letnik X.

Polnoletna lista: --
 Celotno leto . . . K 10--
 Pol leta . . . 5--
 Četrt leta . . . 250
 Mesečno . . . 1--
 Družaj Avstrije: --
 Celotno leto . . . 15--
 Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inseratni oglasniki
 se računajo po 12 v.
 od 6 redne petkovske
 večkratnih oglasnikov
 ---- popust. ----
 „Straža“ izhaja v po-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravlništvo: Maribor
 Heroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

V letu 1918.

Vse polno misli in načrtov se nam ob vstopu v
 novo leto poraja v duši.

Z nezadovoljstvom v srcu stopamo Slovenci
 vseh dežel v novo leto. Iz tega nezadovoljstva in tla-
 čanstva se je rodila naša velika jugoslovanska ide-
 ja. Želja po narodni svobodi, vroča in ognjevit, ne-
 premagljiva želja po samostojnosti je strnila skoraj
 nepričakovano Slovence vseh dežel skupaj, da se o-
 tresejo tujega jarma, tujega robstva in se z brati
 Hrvati in avstrijskimi Srbi strnejo v habsburško Ju-
 goslavijo. Ideja, da mora postati naš rod svoboden,
 samosvoj gospodar na lastni grudi, ideja, ki hoče
 storiti naš rod srečen ne samo za leto dni ali za de-
 setletja, ampak za vedno, ta ideja je prodrla že do
 zadnje slovenske kočice v Korotanu, ob jezikovni meji
 na Štajerskem, ob sinji Adriji, v Bosni, na Hrva-
 tskem, na Prekmurskem, povsod, kjer prebiva sloven-
 ski rod. Hudournik naših zahtev po svobodi naraš-
 ča v veletok, ki se da sicer uravnati, ne pa ustavi-
 ti, kajti kar je narava združila, mora priti prej ali
 slej skupaj.

In ob novem letu vstajajo proti nam naši sta-
 ri narodni protivniki in tlačitelji, prihajajo ljudje s

črno dušo in nas slikajo kot grde izdajalce. A mi
 bomo šli mimo teh zagrizencev, mimo brezvestnih o-
 vadihov in izvrševali bomo Krekovo naročilo: „Oz-
 nanjajte povsod evangelij naše svobode!“

Z novim letom stopamo na torišče novih bo-
 Sovražnik mobilizira proti nam tudi Madžare in
 menda celo cigane in Lahe. Trpkí, hudi boji na-
 čakajo. Ne bodimo malodušni! Sprejmimo boj za
 šo narodno svobodo in ujedinjenje! Zberimo naše
 ste, organizirajmo naš jugoslovanski narod od
 rije do Mure, od ogrske ravani do tirolskih gori
 pripravljajmo ga na veliko dobo srečnih, svobod
 Jugoslovancev. Ta doba je blizu, bližje kot si jo
 slimo mi in naši nasprotniki. Razvijmo zmago
 prapor dr. Kreka!

Zanimivo vprašanje

Dne 21. m. m. je imel češko-nemški poslanec
 dr. Lodgmann shod volilcev, na katerem je med dru-
 gim povedal, da mu je pokojni Stürgkh rekel:

„Nemški gospodje obdolžujejo
 Čehe veleizdaje. Vprašam, kako bi se
 bili oni ponašali, ko bi bili korakali
 proti Nemčiji?“

To vprašanje smo stavili tudi mi nešteto krat,
 a le na tihem. Ko bi bili to storili glasno, bi nas
 bili postavili pred puške, v najugodnejšem slučaju
 nas bi bila čakala večletna ječa. Stürgkha je to v-
 prašanje niso zaprli, ker je pač bil ministrski pred-
 sednik in Nemec, a odgovora na to svoje vprašanje
 tudi ni dobil in čakamo ga tudi mi z zamano. Sicer je
 pa tudi zunanji minister grof Czernin v nekem raz-
 govoru s časnikarji izjavil, da hočejo milijoni, ki
 gredo danes v boj, vedeti, zakaj se bijejo. A kaj bi
 nam odgovoril grof Czernin, ko bi ga vprašali, če-
 mu so se borili in se še bore naši vojaki?

LISTEK.

Krek en dan v Trbovljah.

I. D.

„Zdravo, gospod doktor!“
 A že „gospoda“ mi je presekalo z dovtipno o-
 pazko:

„No, imaš še zmerom tako špičast nos kakor
 nekdaj?“

„Ti pa tako špičast jezik kot nekdaj!“

„Saj ti ga še nisem pokazal.“

Tako sva se pozdravila z dr. Krekom neko ne-
 deljo na trboveljskem kolodvoru. Njegova obleka ni
 bila preveč nedeljska. Zlasti njegovi čevlji so imeli
 več barv. Prideva do koleselja. Zdel je mu je brž-
 čas prenobel, začel je gledati po drugih, bolj vsak-
 danjih. Pa ker so bili kmalu vsi zasedeni, je stopil
 na mojega, ki sem se z njim pripeljal ponj.

V kaplaniji sem mu najprej posodil krtačo. A
 nato je šel maševati. Ko se vrne v Zagrad, je bil že
 čas za pozno sv. opravilo. Ponudim mu pridigo. In
 brž je bil pripravljen ustreči. Na leci je počasi pre-
 bral list in evangelij, orisal potem zgodovinsko situ-
 acijo evangeliskega dogodka, ga obrnil na naše raz-
 mere, kakšne so in kakšne bi morale biti, da nas
 sodni dan ne preseneti, ter sklenil kratko: Nebo in
 zemlja bosta prešla, moje besede ne. Bila je ravno
 zadnja pobinkoščna nedelja.

Prosti čas je nato porabil za razgovor z delav-
 ci in čitanjem. Občudoval sem njegov spomin. Cele

prebrane odstavke je na shodu skoro dobesedno po-
 novil.

Za snov ni bil nikoli v zadregi. Ker so tudi
 kmetje bili na shodu, je govoril tako, da so bili za-
 dovoljni premogarji in oni. Socialni demokrati so ga
 tudi prišli poslušati, oziroma motiti. A na vsako opa-
 zko jih je v veliko veselje naših tako zafrknili, da so
 jednjice utihnili. S povzdignjenim glasom jim je za-
 klical: „Vi, demokrati, povabite me v svoj lokal na
 pameten razgovor. Če mi jamčite, da ostanem živ,
 pridem prav rad. Ne bo vam žal.“ A socialisti so
 mu odgovorili z — odhodom. Govoril je potem nemo-
 teno eno uro. Nato sedemo k mizi. On si naroči ne-
 alkoholno pijačo in smodke, jih razdeli, prižge, in
 pogovor se suče dalje o delavskih razmerah. Pride
 nek paznik in uljudno vpraša, če sme prisesti. A
 Janez Evangelist mu odgovori: „Kaj me vprašaš —
 saj miza ni moja.“

Govor je nanesel tudi na državni zbor, na Ma-
 saryka et consortes, ki so hoteli vprizoriti kulturni
 boj. Dr. Krek jih je zavrnil, da so utihnili in mu
 — čestitali. Nam je rekel o teh kulturoborcih, da jih
 osebnost ima rad, ker so med njimi duhoviti možje, s
 katerimi je prava slast polemizirati.

Ko mine čas, gre v spremstvu več rudarjev
 peš na postajo. Jako se je bal, da bi bil komu mo-
 goče v nadlego. Kake odškodnine za pot mu ni smel
 ničče omeniti.

Vprašam, ali kot bogoslovski profesor, ki poz-
 na svoje gojence, kaj skrbi, da pridejo v industrijske
 kraje, n. pr. v Zagorje, kaplani, ki imajo veselje do
 socialnega dela, je rekel: „Ne, ker jaz nisem za to
 plačan, da kaplane nastavljam.“

„Na svidenje!“ In vstopil je v III. razred ose-
 bnega vlaka.

Kdor je imel priliko z njim občevati, ga je mo-
 ral vzljubiti ali respektirati.

Ko smo se vračali, sem zvedel, kak sovražnik
 je vsakega antišambriranja. Novi deželni predsednik
 ga je nagovoril v zbornici, češ, da še nima časa za
 poznati. A dr. Krek, ki je bil ravno v pogovoru z
 nekim poslancem, pravi: „Kaj ne, gospod predsed-
 nik, da ima poslanec I. med vsemi najlepšo orado??
 In gospod predsednik je — šel dalje . . .“

Katoliški misijonar pri Somalcih

Píše afrikanski misijonar P. Adolf Cap.

Slavo sv. Benediktu hočem oznanjevati, slavo
 in čast, ki se mu spodobi vsled njegove naklonjeno-
 sti, katero skazuje našemu misijonu v deželi Somali.
 Frej pa naj mi bo dovoljeno, da seznanim bralce na-
 slednje zgodbe z deželo in ljudmi, med katerimi de-
 lujem, kot tudi z načinom našega dušnopastirskega
 delovanja.

Somalec ni poljedelec; če bi hotel živeti od sa-
 dov svoje zemlje, bi kmalu zapadel beraštvu in be-
 di. Nerodovitna tla pokrajine Gubun (t. j. pečenka),
 ki se raztega nad 50 milj daleč v notranjost dežele,
 so nesposobna, da bi preskrbovala prebivalstvo z ži-
 vezem.

Somalec tudi ni trgovec. Ne kakor da bi ne i-
 mel zmožnosti za ta poklic, temveč ker so tudi tukaj

Madžari in jugoslovanska deklaracija.

Kakor da bi bil dregnil v sršenovo gnezdo, — sta učinkovali jugoslovanska in češka deklaracija na Madžare in naši avstrijski Nemci so dobili v boju zoper Slovane zveste pomagače, ki v svoji besnosti prekašajo celo Nemce same. Ker je važno, da pri svojih političnih bojih poznamo svoje nasprotnike in njih cilje, nam naj služi ta članek v pojasnilo madžarskega besnenja proti našemu programu.

Madžari so blizu, da postanejo neomejeni gospodarji in voditelji cele Avstro-Ogrske, tako v zunanji kakor tudi v notranji politiki. Do tega je pa prišlo tako-le: Ko se je leta 1867 defila do takrat enotna Avstro-Ogrska v dve državni polovici, se je obenem uvedla v obeh polovicah ustava, toda ne po enakih načelih. Na Ogrskem je bilo uresničeno strogo parlamentarno načelo, pri nas se je pa pod ustavo skrival še vedno na pol absolutizem — naš državni zbor je ostal to, kar je bil, namreč samo Reichsrat, Ogrri pa so imeli svoj Reichstag. Pri nas torej vlada ni bila vezana na državni zbor, kateri ima, kakor kaže ime, bolj pravico dajati nasvete kakor pa ustvarjati za vlado obvezne sklepe, na Ogrskem pa je bila vlada vedno tesno zvezana z večino. Brez večine je tam vlada nemogoča, vlada je takorekoč le izvršujoči organ večine. Ogrri tudi nimajo našega zloglasnega § 14. Ako na Ogrskem drž. zbor ne dovoli davkov, rekrutov itd., potem se davkov ne more pobirati, rekrutov ne vzeti pod orožje, pri nas pa se v takih slučajih pošlje državni zbor domov in vlada si pomaga s § 14 do davkov, do rekrutov in do vsega, česar je treba. Krivda za tako dejanje se odvali na parlamentarne stranke, da niso patriotične, da nimajo smisla za parlament in kakor je takih izraz še več, ker ne rečejo k vsemu, kar vlada hoče, da in amen. Samonasebi bi ta razlika med Ogrsko in našo ustavo ne bi bila toliko pomembna, ako bi ne imeli z Ogrri tudi skupnih zadev. Razum naše vladarske hiše je predvsem tudi naše zastopstvo na zunaj enotno. Trgovinskih pogodb z drugimi državami ne sklepa Ogrska za-se in naša polovica za-se, ampak obe skupno kot ena celota. Ogrski parlament zahteva od svoje vlade, da gleda na to, da se sklepajo le take trgovinske pogodbe, ki so ogrskim interesom po volji. Zato naša balkanska politika, ki je nam odtujila vse balkanske države; zato naša politika proti Rusiji.

Te države so agrarne države, torej popolno zaprtje mej proti njim, da lahko Ogrri svoje pridelke tem dražje prodajo. Naravno, da potem tudi te države zapirajo svoje meje proti našim industrijskim izdelkom, in iz medsebojnega trgovinskega bojkota nastane tudi politično neprijateljstvo. Ogrski ministri predsednik Andrassy je prepredil vmešanje Avstro-Ogrske v nemško-francoski vojni v prid Francozi; on je 7 let pozneje kot zunanji minister sklenil trozvezo in na ta način našo državo stalno priklenil na industrijsko Nemčijo in Italijo, kamor je mogla Ogrska izvažati svoje poljedelske pridelke, ob enem pa utrdil v Avstriji nemški režim. Zato ono ostantativno in demonstrativno hvaljenje Ogrov po nemškem cesarju pred vojno, zato tudi vedno večji vpliv Ogrov med svetovno vojno. Z vplivom Nemčije raste in pada tudi vpliv Ogrov pri nas.

To je le tako dolgo mogoče, dokler imamo du-

alizem z neenako ustavo v obeh državah, kakor hitro bi se na dualizmu kaj spremenilo, bi se moralo spremeniti tudi razmerje Ogrske v državi. Radi tega so Ogrri že leta 1871 prepredili uresničenje cesarskega manifesta na češki narod, v katerem je sam cesar priznal državnopravne zahteve čeških poslancev ter obljubil, da se bo v znak tega znanja dal kronati za češkega kralja — in radi tega tudi sedaj tako besnijo proti uresnitvi češkega in jugoslovanskega programa. Pri tem jih morda ne boli toliko dejstvo, da bi s tem izgubili svoje tlačene narode, kakor to, da bi izgubili svojo vodilno vlogo v celi državi.

Ogrri so sedaj faktični gospodarji v državi in to stališče hočejo imeti tudi po vojni. Za sedaj prekipavajo njih srca samega patriotizma in udanosti do vladarske hiše, ker se krave nimajo v hlevu. A pravo njihovo mišljenje se pa kaže v preganjanju vsake avstrijske misli na Ogrskem, svoje pravo mišljenje so pokazali leta 1848, kažejo ga pa tudi v svojih učnih knjigah, kako se slikajo ti dogodki. Naj so trenutno še taki patrioti, toliko je gotovo, da naša vladarska hiša pri Ogrrih ni priljubljena in da v kritičnem času nima veliko boljševega za pričakovati, kakor jo je doletelo leta 1848, ko so ogrski magnati za vse večne čase odstavili Habsburžane.

Vresničenje madžarske ideje pomenja torej propast Avstrije in propast vladarske hiše, dočim pomenja uresničenje jugoslovanskega programa krepitve avstrijske misli in vladarske hiše.

Da se torej Ogrri ne ogrevajo za naš program, je umevno, da mu vsenemci nasprotujejo, bi se tudi razumeli, nikakor pa ne moremo razumeti, da se ga oni krogi, ki zastopajo avstrijsko misel, ne poprimejo in delajo za njegovo uresničenje. Krivi morejo tu biti le kratkovidnost in predsodki, stari grehi avstrijske politike. Toda kakor si je naš narod priboril kljub raznim spletkam priznanje, tako bo tudi njegov program šel zmagonosno naprej. Ta program si je že sedaj osvojil srca vseh poštenih Jugoslovancev, tako da je postalo priznanje k našemu programu identično s priznanjem k jugoslovanstvu. Kakor ni mogoče uničiti Jugoslovancev, tako tudi ne njihovega programa — in naj rohne Madžari in druge sovražne sile kakor hočejo!

Realna politika.

Eno glavnih očitanj, s katerimi bi hotel dr. Susteršič opravičiti svoje uskoštvo, je očitjanje, da politika Jugoslovanskega kluba ni realna. No, dr. Susteršič je imel priliko, da je dobri dve desetletji tiral „osebno“ politiko, kakoršno je pač sam hotel in vsa dosežanja politika naših državnoborskih delegacij v zadnjem polstolletju, to je od proglašenja dualistične ustave, je bila vseskozi oportunistična, ali, kakor bi rekel dr. Susteršič, „realna.“ V vsej ustavnici dobi naša državnoborska delegacija še ni bila v resni opoziciji. Podpirali smo vsako vlado in ji dali na razpolago svoje glasove za malenkostne komedije. A kaka je končna bilanca naše polstoletne „realne“ politike?

Na Koroškem se zapirajo naše ljudi, ako zahtevajo na železnicih slovenske vozne listke, na Štajerskem človek na čisto slovenskem ozemlju ne dobi slovenskega voznega listka na železnici, v najnovejšem času se šopirijo celo na Notranjskem, torej v

deželi, kjer je „realni“ politik dr. Susteršič deželni glavar, ki bi moral pač imeti toliko upliva, da prepreči tako nezaslišane skandale, železniški uradniki, ki se ponašajo s tem, da ne znajo slovenski. Na Koroškem more vzlic vsej dosežanju „realni“ politiki slaviti nemški šovinizem svoje orgije nad ubogo slovensko rajo. Zastonj bi iskali tudi najmanjši uspeh, ki bi ga smeli smatrati kot posledico naše dosežanje oportunistične politike. Ako smo tuintam napredovali, bi bili gotovo napredovali še bolj, da se je naša politika gibala v odločno opozicijski smeri, ker bi bili ljudstvo vse drugače vzgajali in bi ono bilo danes politično mnogo bolj zrelo, nego je tako. Ljudstvo je mogoče voditi velikim ciljem nasproti le potom opozicije. Te pa med nami do danes ni bilo in posledice smo videli v vsem našem javnem življenju.

Kako vse druga sveda sapa je nasprotno zaveala v naših narodnih stvarih, odkar je naša državnoborska delegacija v odločni opoziciji! Realna politika je le ona politika, ki se upira na čustvovanje in voljo naroda ter je v soglasju z njimi. Ti predpogoji pa so vedno manjkali pri dr. Susteršičevi politični taktiki. Dr. Susteršič se ni nikdar oziral na to, kaj misli, čuti in hoče narod, pač pa, kaj hočejo razni ministri in takozvani „merodajni krogi.“ Utegnilo bi se zgoditi, da je narod imel od take politične taktike gospodarske koristi. Toda mi teh koristi ne vidimo nikjer. Res je, da je naša zaštržna organizacija dobila od vlade tuptam kak tisočak, a to bi morala dobiti tudi, ko bi bili naši poslanci v najstrožji opoziciji; saj je vlada dolžna podpirati gospodarski napredek ljudstva. Isto velja seveda tudi glede državnih podpor za kmetijstvo in obrt. Sicer so pa itak vse take podpore le vođa v morje tam, kjer niso že samoposebi dani predpogoji za razvoj, a znano je tudi, da je vlada podpirala v glavnem le nemško zaštržništvo in strokovne organizacije, dočim so odpadale na naše zadruge in strokovne organizacije komaj desetinke; na vsak način bi bili dobili toliko, kolikor smo dobili tako, tudi ko bi bili naši poslanci ves čas v opoziciji. Vsekako nas državne podpore ne morejo rešiti in one tudi niso mogle preprečiti gospodarskega propadanja našega kmeta in številnega izseljevanja našega naroda. Polstoletje „realne“ politike nam torej ni prineslo niti najmanjše gospodarske koristi.

Morda kulturne?

Gotovo je, da je naš narod v zadnjih letih duševno zelo napredoval, toda to ne vsled dobrohotnosti raznih vlad, temveč proti njim. Sicer pa treba le pogledati naše šolstvo. Slabše bi v tem oziru ne moglo biti, tudi ko bi bili v še tako hudi opoziciji. Ali nam je naša realna politika morda prinesla političnih koristi?

O politični upravi na Štajerskem in Koroškem niti ne govorimo; v obeh deželah ni niti enega okrajnega glavarja-Slovenca, a tudi med ostalimi političnimi uradniki bi mogli sešteti Slovence na prstih obeh rok. Na samem Kranjskem pa je — od deželne predsednika pa do zadnjega konceptnega praktikanta — vsaj 90% Nemcev. Pri finančni upravi je približno isto in pri sodni enako.

Kje so torej uspehi te toli proslavljene dr. Susteršičeve „realne“ politične taktike? Zastonj bi jih iskali z Dijogenovo svetilko.

Nova politična taktika in orientacija je torej opravičena že vsled neuspehov dosežanje taktike. Ker z oportunizmom nismo dosegli ničesar, bomo pa morda imeli več sreče z — radikalizmom.

— kakor povsod v Afriki — vdrli Arabci in Indijci v deželo in imajo vso trgovino v svojih rokah. Somalec jim rad prizna njihove izvrstne lastnosti, se jim klanja in pusti, da dobivajo nad njim vpliv, ki vsak dan raste v njegovo stvarno in zlasti dušno škodo.

Somalec je pastir in sicer potujoč pastir. Živi od svoje črede, si postavi svoj šotor za en mesec, k večjemu za dva ali tri mesece, ga nato zopet naloži na kamelo, da ga postavi zopet kje drugje. Na ta način prepotuje tekom letnih dvanajst mesecev vso deželo od morskega obrežja pa do vrhov najvišjih gora.

Dokler se je moral misijon v somalski deželi omejevati samo na Berbero in okolico, toliko časa ni bilo upanja, da bo dobil odločujoč vpliv na Somalece in njihove navade. Vedno večja je bila potreba, da zapustimo obrežje in prelozimo središče svojega misijonskega delovanja v notranjost dežele. Ali pa da vsaj iztrgamo gojenice misijona nezdramu ozračju Berbere in zlasti tudi kvarnemu vplivu za „evropejske“ nazivanih šeg in običaje.

15. avgusta 1907, na praznik Marijinega Vnebovzetja, so pretekla tri leta, odkar je prodrl prvi misijonar, sedanjí predstojnik P. Stefan, v notranjost dežele, v puščavo in pustinjo.

Angeli so štelí vse: potne kaplje, ki so drsele po misijonarjevem čelu, trnje, ki je trgalo njegovo obleko in kožo in posebno tudi dušne bolečine, ki so ranile njegovo srce.

Od njegove vstrajnosti, ko je sledil tem potujočim pastirjem, je bil odvisen vspeh misijonarstva v somalski deželi.

Doslej je novoustanovljena vas še zelo malo obljudena, kljub temu se zdi misijonarju, da je dovolj poplačan za svoj trud s štirimi krščanskimi domovi, ki jih je ustanovil preteklo leto. Dve teh naselbin že

začlenjata svoje posestnike popolnoma preživljati — stale so misijon strašansko žrtev.

Somalec je mohamedanec, pogosto brez fanatizma, včasih celo brez prepričanja. Kljub temu se morajo tisti, ki se spreobrnejo h krščanstvu, odpovedati vsaki pomoči od strani svoje rodbine in vsem dednim pravicam, če jih imajo. Da, videl sem celo matere, ki so nam izročile svoje otroke in jih ni bilo sram, da so jim vzele edini prti, ki jih je pokrival, ko so prestopili naš prag. Tako pada vse breme otrokovo na misijon popolnoma od tedaj, ko je sprejet pa do dne, ko črede, ki jih pri svoji poroki dobi od misijona, toliko donašajo, da more preživljati sebe in družino.

Tudi so bili, kot že omenjeno, ustanovljeni štirje domovi. Bilo je torej nabaviti štiri črede, vsaka obstoječa vsaj iz sto glav.

Kdo straži črede?

Lastnik ne more popustiti koč in iti za čredo in če bi jo tudi mogel, bi vendar ne mogel sam živati varovati pred divjimi zvermi, hijenami, šakali, leopardi in tatovi, ki so večkrat še nevarnejši kakor civje živali.

Pičla sredstva pa, s katerimi razpolaga, mu ne dovolijo, da bi si najel in plačal pastirja. Tu pride zopet misijon na pomoč, ki mu dovoli, da izroči svojo čredo v varstvo otrokom, ki jih vzgaja in preživlja misijon.

Ti otroci so deloma že kristjani, deloma se še pripravljajo za sv. krst. Otroci so manjši ali večji, se radi pogovarjajo med seboj in si včasih tudi privoščijo spanec v senci. Zato je potrebno, da pride pogledat k čredam tudi gospodar sam. Vsakega gospodarja zadene ta naloga za en teden. Potem pride zopet drugi na vrsto, da nadzoruje.

Dne 15. septembra se je zgodilo pri takem nadziranju nekaj posebnega. Ta dan je imel službo Ka-

rel, najboljši izmed naših kristjanov. Najprej smo molili skupno sv. rožni venec, kakor je ob nedeljah navada, potem je šel naprej, da se zvečer pred večerno molitvijo zopet vrne.

Ko je bila ura poldne in smo ravno odmolili angelovo češčenje, sem se baš hotel vvesti h kosilu, za katero je bila izjemoma pripravljena tudi poprejšnji večer ustreljena jerebica. Naenkrat sem zaslišal klic: Karel je tu! Vstanem in res vidim Karla, kako nekoga drži, ki se brani z rokami in nogami.

Sprva sem mislil, da je vjel tatu in že sem bil vesel, da nam je prišel v roke. Hitro sem sklenil, da ga pošljemo, dobro zastraženega, v ječo berbersko.

Ali vedenje tega domnevanega tatu je bilo res skrajno čudsko. Pel je in žvižgal, plesal in suval. Čim bolj se nam je bližal, tem bolj znane so se mi zdele poteze njegovega obraza. A oči je imel tako nenaravno široko odprte in obraz tako skremžen, da ga nisem mogel spoznati. Otroci so ga spoznali prej kot jaz. „Jama je“, so kričali. Jama je bil še mlad, in smo ga sprejeli pred enim ali dvema mesecema. To jutro je šel, da bi pasel čredo.

Pa danes je bil Jama popolnoma izpremenjen. Mislil sem, da se mu je zmešalo. Ker norcev tukaj ne moremo rabiti in je bil še le pred kratkim sprejet, sem ga prijel za rame, ga zasukal in mu pokazal pot, ki pelje iz naše vasi. Jama pa je bil drugačnega mnjenja. Zagrozil mi je s pestjo in neprestano žvižgal in plesal. Nenadoma se je obrnil in kakor mrtev padel na tla. Tako je ležal nekaj minut, potem naenkrat skočil pokoncu in odhitel kot izstreljena pušica, ne oziraje se na nikakšne zapreke.

Kmalu je zadel ob kamen in zopet padel na tla. Mislili smo, da se je potolkel, pa ko je trenutek nepremično ležal, je hipoma skočil zopet kvišku in priletel ravno tako hitro zopet nazaj. Pri vstopu v vas je obstal, pobral nekaj železnih drobecov od po-

Mirovna pogajanja.

Danes dne 4. t. m. se bodo začela nadaljevati mirovna pogajanja v Brest-Litovsku. Dosledaj sta se pokazali dve veliki nasprotji v naziranju nemških in ruskih zastopnikov: Nemci odklanjajo načelo samoodločbe narodov tudi v mejah lastne države in Nemci zastopajo, četudi samo prikrito, aneksijsko stališče glede Poljske, Livske in Kuronske. Grof Czernin gre slepo za Nemci, zopet dokaz, da grof Czernin ne dela mirovne politike našega cesarja, ampak pruskega kralja.

V nemškem državnem zboru, pravzaprav v njegovem glavnem odseku, s postopanjem svoje vlade niso zadovoljni, ker je Vsenemcem še premalo aneksijska, drugim strankam, osebito neodvisnim socialdemokratom, pa preveč. Nemci zahtevajo več stika ljudskih zastopnikov z diplomatičnimi zastopniki, ker diplomatom nihče več ne zaupa. Razven avstrijskih Nemcev, ki v starem sovraštvu do Slovanov nočejo, da bi sodelovali tudi slovanski poslanci pri mirovnih pogajanjih.

Grof Czernin odpotoval v Brest-Litovsk.

Grof Czernin je zadnje dni obširno poročal cesarju o poteku in stanju mirovnih pogajanj v Brest-Litovsku. Dne 2. jan. je imel grof Czernin daljši pogovor s predsednikom avstrijske delegacije, prelantom Hauserjem! V četrtek, dne 3. t. m., je grof Czernin odpotoval v Brest-Litovsk.

Proti aneksijam.

«Vossische Zeitung» se obrača proti včlanjenju kakih ruskih narodov k osrednjim silam, ker bi s tem bil dan povod za stalne politične prepire.

«Berliner Tagblatt» piše, da bi vsaka ekstremna rešitev, vsaka aneksija ali včlanjenje kakega ozemlja, ki bi segalo do vrat Petrograda, prineslo le težka oškodovanja. Opetovano se mora naglašati, da bi se najpopraj popolna svoboda, absolutna, na vse strani jasno dokazana nepristranost narodnosti obvarovala pred brezkončnimi zmedami.

V Monakovem je nad 15 000 oseb podpisalo izjavo, v kateri se odločno zahteva od nemške vlade, naj opusti vsako aneksijsko misel in naj raje resno misli na sporazumni mir z vsemi vojskujočimi se državami. Enake izjave krožijo tudi v Berlinu, Frankobrodu, Hamburgu in drugih velikih nemških mestih.

V reviji »Die Spitze« se obrača profesor dr. Lohnmüller ostro proti aneksionističnim težnjam

polomljenih sulic in šel popolnoma mirno mimo otrok. Se vedno je rajal in žvižgal.

Bal sem se, da se bodo stopli, kajti naši Somaleci so darežljivi; če vržeš vanje kamen, ti vrnejo dva nazaj. Pa to se ni zgodilo. Spremenjeni Jama je šel mimo, izzival vse in klical: Tepec! Tepec!

Nato je odšel h kočam omoženih. Tam se je kazal zelo dostojnega, je po vojaško pozdravljaj tiste, ki so ga srečali in jim prijazno stiskal roko v znamenje miru in se zraven uslužno smehljaj.

Nekdo mu je hotel dati jesti in mu je ponudil skledo riža. Jama pa je vrgel riž s skledo vred do brotniku v glavo.

Cesar sem se bal, se je zgodilo.

Jamovo stanje se je še za eno stopnjo poslabšalo: postal je nevaren. Začel je besneti in divjati. Zato sem ga dal prijeti. Polivali so ga z mrzlo vodo, da bi mu pregnali ali vsaj ublažili njegovo besnost. Bele pene so mu vrele iz ust in strašne glasove je dal od sebe. Rjovel je, se čudno zvijal semintja in zmerjal vsevprek, posebno pa hudiča, ki se ga je polastil, kakor je sam trdil.

Poskusil sem mu dati blagoslovljene vode. Pa je ni hotel. Pljunil je vanjo in me zmerjal z norcem. Hotel sem vedeti, zakaj je ne mara. Ali noče vode same, ali se mu stidi zato, ker je blagoslovljena? Ponudil sem mu šalo navadne vode in ne da bi se branil jo je izpil v enem dušku. Torej je prav dobro razločeval blagoslovljeno vodo od navadne in se mu je gnusila samo blagoslovljena.

Ta čudni položaj je trajal zdaj že celo uro in Jama je neprestano kričal, psoval in zmerjal. A ob enem je pripovedoval prečudne zgodbe. Vse to pa tako urno in gladko, in v tako nenavadnem jeziku — kot ga še nismo nikdar slišali.

Kakor pogosto pri takih nenavadnih in razburljivih dogodkih izgubimo zavednost duha in pozabimo poseči po najbližjem in najboljšem pripomočku, tako se je zgodilo tudi tu. In vendar je bil že skrajni čas, da naredimo tej žalostni komediji skoro konec.

Naenkrat zakliče eden naših črncev: »Oče, o-tesimo mu svetinjo sv. Benedikta okrog vratu!« In v hipu smo bili vsi te misli. Brž po svetinjo sv. Be-

nemške vlade in pravi med drugim: »Kdor hoče v sedanjem položaju še anektirati kaj nekdanjega sovražnikovega ozemlja, je — bedak. Nemčija naj bo zadovoljna, če ji ostane nedotaknjeno njeno staro ozemlje in če ji bodo Angleži in Francozi vrnili vsaj del njenih izgubljenih kolonij. Vsak, kdor zahteva aneksije, je za nadaljevanje vojske, je krvo lok, katerega je treba obesiti na prvo drevo ob cesti.«

Rusija in Turčija se pobotata.

Turško mirovno odposlanstvo je te dni odpotovalo preko Berlina v Petrograd, da po sklenjeni mirovni pogodbi spravi Rusijo v stare odnose s Turčijo.

Maksim Gorkij o Ljenu.

V svojem listu »Novaja Žiznj« podaja slavni ruski pisatelj Maksim Gorkij sledečo karakteristiko sedanjega ruskega močotea Ljenu, ki ga dobro pozna iz za dobe carizma, ko sta oba — takrat še popolna somišljenika — skupno delovala v tajnih revolucionarnih organizacijah za svobodo ruskega naroda.

Gorkij torej sodi o Ljenu:

Ljenu se smatra za nekakega socialističnega Napoleona, pri tem bo pa dopolnil pogibelj Rusije. Res, da je duševno izredno nadarjen. Preko 25 let je stal v prvih vrstah v boju za zmago socializma. On spada med največje in najpomembnejše osebnosti v vsej internacionalni socialni demokraciji. Govornik je in voditelj z vsemi potrebnimi zmožnostmi in v svoji duši je neodvisen od vseh moralnih pomslekov in vseh ozirav na množice, kakor se to najde le pri velikih in silnih duhovih. Ljudstva pa ne pozna; saj pa tudi nikdar ni živel v njem. Kar ve o njem, mu je znano samo iz knjig.

Ljenu hoče razdražiti instinkte delavcev, da se izražajo v dejanjih. Njemu so delavske mase samo to, kar je surovina za izdelovalca kovine.

Sedaj je pa vprašanje: Ali se da v takih razmerah, kakor so nastale sedaj, ustanoviti socialistična družba s takimi surovinami? Gotovo ne! Čemu torej tak poskus? Saj se mora izjaloviti.

Zanimiva je vsekakor ta sodba Gorkijeva o Ljenu in njegovem državnem preobratu; saj kaže, da veliki ruski mislec ne veruje, da bi se mogel sedanjí državni sistem na Ruskem trajno vzdržati.

Italijansko bojišče.

Italijani se baje resno pripravljajo na veliko ofenzivo ob Piavi in v ozemlju med Asiagom do Piave. Vsled sovražnega pritiska so morali naši iz-

nediktat! Takoj so stekli nekateri, da jo prinese. A Pavel pa, eden navzočih kristjanov, sname kar svojo svetinjo in jo da ubožu.

Pač mi je bilo malo tesno pri sreči, kajti vedel sem, da bi zelo trpel ugled priljubljene svetinje, če bi ne pomagalo. In vendar, sv. Benedikt brez dvoma mi bi bil dolžan, da bi posređoval in pomagal. Pa moji otroci so imeli veliko zaupanje v svetinjo. Že več časa smo namreč brali vsak dan po več čudežev, ki jih je storil benediktinec p. Pavel Moll s svetinjo sv. ustanovitelja svojega reda. Zaupanje, ki smo ga stavili na češčenje te čudodelne svetinje, nas ni goljufalo! Komaj se je svetinja dotaknila rame ubohega Jame, pa se je bolnik naenkrat pomiril, utihnil, spustil roke in padel na zemljo kot spehan bolnik. Tako je mirno ležal nekaj minut.

Vsi smo se začudeno spogledovali. Rekel sem, naj ga spuste. Stresel je glavo, pogledoval na levo in desno in skušal spoznati, kje da je in kaj se godi okrog njega. Slednjič je mirno vstal in rekel proti nam:

„Res je, ravno kar me je zapustilo pet hudičev!“

Jama je bil ozdravljen. Bil je zopet kot prej. Ponudil sem mu del svojega že mrzlega kosila. Vzel je in slastno jedel. Vprašal je, zakaj smo ga tako polivali z vodo in kaj pomeni ta množica, ki stoji krog njega.

Takoj nato smo imeli veliko zahvalno pobožnost na čast sv. Benedikta, ki nas je tako vidno obiskal in izgnal hudiče iz človeka, ki hoče postati kristjan.

Kar je še preostalo dneva, sem ga porabil za to, da sem prebrskal skrinje in kovčke, kje bi našel še kako Benediktovo svetinjo.

Od tega trenutka hočejo vsi, kristjani in pripravniki (katehumeni) — nad sto po številu — nositi čudodelno svetinjo, ki prežene hudiča.

Srečni varovanec sv. Benedikta je spremenil temno svetnik v čast svoje ime Jama in se imenuje zdaj: Benedikto.

Upajmo, da bo ostal sv. Benedikt tudi zanapraj varovljen svojemu varovancu in ga bo branil in rešil vseh hudobnih duhov, ki se bodo zoperstavljali njegovemu pokristjanjenju.

prazniti mostiše pri Zensonu ob spodnji Piavi Italijanske čete prodirajo proti severu tudi na obe straneh Brente. Najhujša borba se vrši za goro M Tomba, kjer so Francozi že udrli v naše prednj jarke. Na celi fronti, posebno pa v gorovju, vlad hud mrz. — Cesar Karel je izdal lastnoročno pisano zahvalo armadi in mornarici za junaške čine, ki sta jih doprinesli v zadnjem letu.

Naš umik pri Zensonu.

Pri mestecu Zenson ob spodnji Piavi so bili naši že na zahodnem bregu reke Piave. V obliki loke so bile naše postojanke pomaknjene proti italijanski fronti. Iz gibanja sovražne bojne sile so naši spoznali, da je mostiše pri Zensonu nemogoče držati in so to postojanko dne 27. dec. prostovoljno izpraznili. Sovražnik tega niti opazil ni in je do 31. dec. neprestano z hudim ognjem obstreljeval izpraznjeno mostiše. Italijansko uradno poročilo pravi, da so imeli naši pri Zensonu velike izgube.

Pred italijansko ofenzivo?

Vojni poročevalci javijo, da vsa znamenja kažejo bližajočo se italijansko ofenzivo. Pritisk italijanske bojne sile v gorovju na obeh straneh Brente je vsak dan močnejši. Dogodek pri Zensonu kaže, da se j emočno ojačila italijanska armada tudi ob rek Piavi.

Plen v decembru.

Osrednje države so dobile meseca decembra 1917 naslednji plen: 44.000 vjetnikov, 243 topov, 98 strojnih pušk, 85 minskih metačev in 164 štirijaški km ozemlja.

Politične vesti.

Za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba so se izjavili in poslali svoje izjave klubu razen že do sedaj objavljenih: Občina Belacerkev na Dolenjskem, Zerinje na Stajerskem, mestno županišvo Kamnik, Luče, Nevlje, Bukovica, mestna občina na Krško, Kropa, trg Smarje pri Jelšah, Selca na Gorenjskem, Rob pri Velikih Laščah, Velika Loka (okraj Novo Mesto), Sv. Križ pri Kostanjevici, dekanijska duhovščina zbrana v Ljutomeru pri zadušnici po dr. Kreku, Bloke, domžalski občani zbrani na sestanku dne 25. nov. 1917. Križka vasi pri Višnjigori, Pesnica, Gorenjvas, duhovščina braslovške dekanijske v lavantinski škofiji, Krtna (okraj Kamnik), St. Janž na Dolenjskem, Krašnja (okraj Kamnik), Voglje na Gorenjskem, Zagorje na Kranjskem, Veliki Gaber, Kamnje, Studenec-Ig, duhovščina slovenjebistriške dekanijske, Podboršt, Moste pri Ljubljani, Marija Ljubno na Gorenjskem, Lipljena, Rade pri Mariboru, mesto Kranj, mesto Kamnik, Mekinje pri Kamniku, Tržišče na Dolenjskem, Zminec pri Škofjiloki, Železniki, klub narodnonaprednih občanov svetnikov v Ljubljani, Banjaloka na Kranjskem, Sv. Vid nad Valdekom, St. Janž na Vinski gori, dušni pastirji dekanijske Vuzenica na Stajerskem, okoličar St. Jurij ob južni žel., klub občinskih svetovalec stolnega mesta Ljubljana S. L. S., Sežana, Matotija v Istri, Poljane pri Škofjiloki, Dob pri Litiji, Staritrj pri Slovenjgradcu, Radeče pri Zidanem mostu, St. Jernej (okraj Konjice), Naklo na Gorenjskem, Gorenji Logatec, Zagorje ob Savi, Štepanja vas, mesto Sv. Križ na Goriškem, Legen pri Slov. Gradcu, Pameče, Novaštifta, trg Senožec, Kolovrat Cerklje na Dolenjskem, trg Gornjigrad, Lukovica Polica (okraj Kamnik), Nuljava, Lokev na Krasu, Kočice, Dobrina, Čermožice, Nadole, Žetale, župnija Žetale, Velike Lašče, katoliško politično društvo v St. Juriju ob Taboru, okrajni odbor Vransko na Stajerskem, St. Jurij ob Taboru, Mislinja pri Slovenjgradcu, St. Ilj pod Turjakom, Cven, Osilnica, Gruševje pri Konjicah, Verhole pri Konjicah, občine slovenjegraškega okraja skupno, Drašiči, Vič, Cerklje na Gorenjskem, Smolnik pri Mariboru, Laže (okraj Konjice), Ceršak (okraj Maribor), okolica Smarje, Jelšah, Studenec pri Krškem, Marežice, duhovščina kamniške dekanijske, duhovščina gornjegrajske dekanijske, občina Želimlje (okraj Ljubljana), Boštanj na Dolenjskem, Slamnjak pri Ljutomeru, Velka (okraj Radgona), mesto Kostanjevica na Dolenjskem, trg Mozirje, slovenski deželni poslanci goriški, Topolšica (okraj Slovenjgradec), Laže pri Senožecah, duhovništvo starotrske dekanijske (okraj Slovenjgradec), Rakek, Braslovče, Smarje na Goriškem, Vrhe pri Slovenjgradcu, trg Zalec pri Celju, Okoslavci pri Ljutomeru, Vrhpolje pri Vipavi, trg Mokronog na Dolenjskem, okolica Šostanj, Pristava pri Smarju, Dol. Logatec, Izobraževalno društvo v Globasnici na Koroškem, Dramlje (okraj Celje), trg Središče, Selnica ob Muri, Žužemberk, Kamnagorica, Piltšan (okraj Brežice), občina Loški potok, okraj Kočevje, z 254 podpisani občanov (volilni okraj Jaklič), okolica Slatina, učiteljsko kozjanskega okraja na Stajerskem, župnija v Dramljah, krajni šolski svet v Dramljah, Hranilnica in posojilnica v Dramljah, Rankovec pri Ptuj, Sv. Mohor pri Rogaški Slatini, Sp. Sečovo, Sv. Peter na Medvedovem selu (okraj Smarje), Sv.

Katarina pri Ptuj, Imeno pri Brežicah, Aržiše pri Litiji, Spodnje Koseze (pri Brdu), Dol pri Kamniku, Podrečje, Sv. Križ pri Kamniku, trg Motnik, Hruševka (okraj Kamnik), Zalog pri Kamniku, Rafolče na Kranjskem, Prevoje na Kranjskem, Gozd pri Kamniku, Bistričica pri Kamniku, Paloviče pri Kamniku, Županjenjive, Brezovica, Tunica, Podhrušje pri Kamniku, Smartno pri Kamniku, Dob pri Kamniku, Loka pri Mengšu, Spitalič, Orehovavas pri Mariboru, Rašica pri Kamniku. — Do sedaj je došlo Jugoslovanskemu klubu blizu 300 izjav posameznih občin, več županskih zvez, duhovščine več dekaj, društev, korporacij, veliko število odličnih, na Tersatu zbranih Hrvatov in Slovencev. Od vseh strani prihajajo še vedno nove navdušene izjave za majniško deklaracijo, sožalja za pokojnim dr. Krekom, za katerega spomenik istočasno prispevajo občine večje zneske. Vse z velikim navdušenjem odobruje nastop knezoškofa ljubljanskega, obsoja vsak razkol in neednost med Slovenci, pozdravlja skupno delovanje v smislu jugoslovanske deklaracije in izraža polno zaupanje Jugoslovanskemu klubu. Vsem zavežnim občinam, društvom, korporacijam in posameznikom, ki se jim ni moglo sproti zahvaliti posamezno, izreka Jugoslovanski klub tem potom svojo najtoplejšo zahvalo!

Duhovščina braslovške dekanije se je enoglasno izjavila za deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917.

Okrajni zastop Gornji Grad je v svoji glavni skupščini dne 17. dec. 1917 sklenil soglasno sledečo resolucijo: »Pridružujemo se v popoldnem obsezu deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Izražamo svoje popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu in posebej njegovemu načelniku dr. Korošcu in našemu ožjemu zastopniku dr. Verstovšku. Obsojamo pa vsak nastop, ki hoče sejati razdor v vrste jugoslovanskega naroda na veselje naših narodnih nasprotnikov v času, ko cela Jugoslavija želi ujedinjenja pod habsburškim žezlom. Obenem se iz celega srca pridružujemo delovanju Njih Svetosti papeža Benedikta XV. in Njih c. kr. Veličanstva cesarja Karla I. za dosego trajnega miru.« Navzoči okrajni zastopniki so ob tej priliki darovali za spomenik apostola edinstva in klicatelja na složno delo dr. J. Ev. Kreka znesek 250 K. — Okrajni odbor Gornji Grad, dne 17. dec. 1917. Za načelnika: Anton Turnšek.

Okrajni zastop Vransko je poslal Jugoslovanskemu klubu izjavo, v kateri soglasno in navdušeno pozdravlja deklaracijo naših poslancev v državnem zboru z dne 30. maja 1917 za združeno Jugoslavijo pod žezlom Habsburžanov. (Občni zbor dne 10. dec. 1917.) S hvaležnostjo tudi pozdravljamo mirovno prizadevanje Njih Svetosti sv. Očeta Benedikta XV. in našega iskreno ljubljene cesarja Karla I. za častni skorajšnji mir. — Slične izjave sta sklenila tudi županstvo St. Jurij ob Taboru in Kat. pol. društvo za vranski okraj.

Občina cmureškega okraja za deklaracijo. Da mora Mura delati na severu mejo med bodočo Jugoslavijo in nemškim delom Avstrije je brezdvomno. Za Jugoslavijo so se dosedaj izrekle že tri velike občine ob Muri: Ceršak, Selnica in sedaj še Velka pri Cmureku. Prvi dve ležita v mariborskem Velka pa v cmureškem okraju. Vsakega Jugoslava na mora veseliti, da celo občine na jezikovni meji, ki mejijo na nemško ozemlje, tako odločno zahtevajo, da mora biti Mura severna meja bodoče Jugoslavije.

Središče za deklaracijo. Občinski zastop trga Središče se je pri svoji zadnji seji izrekel za majniško deklaracijo in je poslal dotično izjavo Jugoslov. klubu na Dunaju.

Občinski odbor Trg St. Jurij ob južni žel. je v svoji seji koncem novembra 1917 sklenil soglasno zaupnico vsem poslancem Jugoslovanskega kluba in osobito njegovemu načelniku g. dr. Korošcu in se z navdušenjem izjavil za majniško deklaracijo. O tem se je obvestil državnozbornski Jugoslovanski klub. Županstvo trg St. Jurij ob južni žel., dne 28. decembra 1917.

Velenjsko slovensko delavstvo c. kr. šateškega premogokopa se soglasno pridružuje izjavam vseh slovenskih strank za državnopravno deklaracijo z dne 30. maja leta 1917. Izreka zahvalo prevzvišenemu knezoškofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču za tako odločni in javni nastop ter vsem voditeljem slovenskega naroda, kateri so izjavili podpirati majniško deklaracijo v prosep in srečno bodočnost Jugoslavije. Izraža Jugoslovanskemu klubu iskreno sožalje nad prerano izgubo buditelja jugoslovanske misli dr. Janeza Ev. Kreka. Delavstvo izreka tudi najsrčnejšo zahvalo papežu Benediktu XV. in cesarju Karlu I. za neumorno prizadevanje, da bi med razdvojenimi narodi zopet zavladal vroče zaželeni mir. — Jugoslovanskemu klubu in njegovemu načelniku dr. Korošcu kliče

delavstvo: neustrašeno, brezobzirno za narodne pravice naprej do končnega cilja z zavestjo, da stoji za Vami res pravi slovenski narod kot en mož! Dru. Šusteršič kot ubežnemu kralju iz Jugoslovanskega kluba v najizrazitejšem momentu pravimo delavci: Vi niste Slovenec in vsak, ki z Vami čuti, tudi ne! Kajti Vi, kakor se je izrazil prevzvišeni knezoškof, opravljate med slovenskim narodom krivo delo. Nehajte torej s tem v slovenski javnosti, kajti narod Vam ne zaupa več! — Za c. kr. slovensko delavstvo v Velenju: Vekoslav Zajc.

Zerkovce pri Mariboru. Občinski odbor občine Zerkovce se je v seji dne 29. decembra enoglasno in v popolnem obsegu pridružil deklaraciji jugoslovanskih poslancev z dne 30. maja 1917 ter želi, da bi se ta misel čimprej uresničila. Alojzij Sel, župan, Maks Zemljč, Janez Rebernik, Anton Šlamberger, Franc Wretzl, Alojzij Rebernik, Andrej Marčič, Jožef Lemeš, Jožef Pivec, odborniki.

Zedinjenje hrvatskih strank. Vseučiliški profesor Milobar, član čiste stranke prava, je predlagal v »Hrvatski« zedinjenje vseh hrvatskih strank. Glasilo Starčevićeve stranke prava, »Hrvatska Država« je kratkoma odklonila ta predlog. Starčevićanci ne marajo imeti z Frankovci nikake zveze, ker je zadržanje teh ljudi bilo v važnih vprašanjih, posebno pa glede ujedinjenja Jugoslovancov, več kot čudno. Hrvatsko-srbska koalicija pa se za predlog čiste stranke prava sploh ni zmenila.

Podban dr. Krisković odstopi. Hrvatski podban dr. Vinko Krisković je radi nesporazumljenja, ki vlada med koalicijskimi, vložil na božični večer prošnjo za odstop. Če bo Kriskovičeva demisijska sprejeta, bo baje imenovan za podbana dosedanjega načelnika Milan Roje.

Madžarska ljubezen do Hrvatov. Po cele skupine otrok odpošiljajo iz Istre, Dalmacije, Bosne in Hercegovine v bogatejše kraje na Hrvatsko in v Slavonijo, da jih tamkaj prehranijo, ker bi sicer morali doma umreti od lakote. V Novem Sadu na Ogrskem so pa tamonjski Hrvati in Srbi ustanovili poseben odbor z nalogo, naseliti v Bački in Banatu med tamonjskimi Hrvati in Srbi čim več bosansko-hercegovinskih lačnih otročičev. Ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle je izjavil, da nima prav nič proti temu. Sredi najlepšega dela tega odbora pa je naenkrat izšla naredba ogrske vlade, da ne smejo Bosanci nič več prihajati na Ogrsko. Tako je torej preprečeno to dobrodelno delo. Znak madžarske ljubezni nasproti Jugoslovancem!

Avstrijski Ukrajinci za samoodločbo. V Lvovu se je dne 31. decembra 1917 vršila izredna seja ukrajinskega narodnega kongresa, ki je sklenila zahtevo, da se mirovna pogajanja vodijo tudi z zastopniki ukrajinske republike in da se k tem dogovorom pripuste tudi zastopniki avstrijske Ukrajine. Nadalje se vzhodna Galicija in severna Bukovina združita v administrativno enoto, ki bi za slučaj neizpremenjenih avstrijsko-ruskih mej, postala v okvirju monarhije samostojna državna enota. Kongres zavrača priklopitev ukrajinske zemlje poljski državi. Če pa obstoja ta namen, zahteva kongres proglasitev vzhodne Galicije in severne Bukovine za mednarodno sporno ozemlje, kjer dobi prebivalstvo pravico samoodločbe za državo, ki ji hoče pripadati. Kongres protestira proti novi madžarski majorizaciji Ukrajine.

Konferenca čeških poslancev. Načelnik Češkega Svaza poslanec Stanek je povabil za dne 6. jan. vse češke državne poslance, nadalje češke deželne poslance moravskega, šlezjskega in razpuščenega češkega deželnega zbora v Prago. Na tej konferenci bodo zavzeli češki poslanci svoje stališče napram sedanjim mirovnim pogajanjem.

Sklicanje državnega zbora in delegacij. Po poročilih iz Dunaja bode državna zbornica sklicana hrččas na dan 15. januarja; tudi delegacije bodo baje v kratkem sklicane.

Enotna nemška stranka. Predsednik nemškega narodnega sveta za Češko, dr. Titta je poslal vsem nemškonacionalnim poslancem in članom ustavovne in srednje stranke gosposke zbornice poziv za ustanovitev enotne nemške stranke »Deutsche Gemeinschaft«.

Drzne madžarske zahteve. »Neue Freie Presse« poroča da je Wekerle sestavil naslednji program madžarskih zahtev: Izpolnitev zahtev takoj po končani vojni, ožja gospodarska zveza z Nemčijo, za Hrvatsko se mora sestaviti poseben gospodarski in vesticijski program. — Vojaški program vsebuje samostojno ogrsko armado, madžarsčino kot služben in poslovni jezik; povdarja pa se, da se mora ohraniti enotnost medsebojnega sporazuma kakor tudi enotnega armadnega vodstva. Generaliteta bi bila istotako tudi skupna. Za častniško kvalifikacijo bi ostal pogoj znanja nemškega jezika v o-

grski armadi še tudi nadalje v veljavi. Namesto izraza »skupna armada« bi se naj v bodoče rabil izraz »enotna armada«.

Cesar je odločil o razmerju kvote. Ker kvotna deputacija ni prišla do nobenih sklepov, je odločil cesar, da ostane sedanja kvota za Ogrsko v dosedanjí višini 36,4 odstotkov do 19. decembra 1918.

Prepovedan dohod bosenskih sirot na Ogrsko. Hrvatski listi poročajo: V novem Sadu se je osnoval odbor z akcijo za prehrano gladnih bosensko-hercegovinskih otrok v Bački in Banatu. Ali ogrska vlada je sedaj povsem nepričakovano zadržala vsak prihod bosenskih otrok na Ogrsko. Bačka in Banat sta tako bogata, da bi mogla prav lepo prehraniti veliko število gladnih otrok, ali ogrska vlada tega ne dopušča, ker so pač ti otroci ugoslovanski.

Nemške nesramnosti. »Deutscher Montag« se huduje, ker so dobili Slovenci vspešne na državni italijanski obrtni šoli v Trstu. Mariborsko nemškutarsko trobilo raznaša to kot velik uspeh Slovencev in se huduje, ker Nemci se sedaj niso dobili svoje šole za paroplovstvo v Trstu. Kaj pa imajo Nemci iskati v Trstu? Trst je danes po večini poitalijančeno, a sicer naše jugoslovansko mesto, kjer nimajo Nemci ničesar iskati, izvzemši kot gostje, ki se pa morajo zato seveda tudi dostojno obnašati, češar bi pa pri naših Nemcih in nemškutarijih seveda zaman pričakovali.

Tedenske novice.

Na znanje. Ponoči je nenadoma odpovedal pri stavnem stroju plin, radi tega je moralo danes izostati več važnih poročil.

Novim naročnikom. Vsled pasivne resistance pri poštno-hranilničnem uradu na Dunaju dobimo denar poslan po poštni položnici šele čez 14 dni. Zato naj novi naročniki pošiljajo denar po poštnih nakaznicah.

Novoletna voščila. Naš prem. g. Nadpastir so na novega leta sprejemali novoletna voščila različnih mariborskih oseb in društev. Duhovščina to leto ni bila sprejeta.

Nov lavantinski kanonik. Cesar je imenoval spirituala v mariborskem bogoslovju č. g. dr. Maksa Vraber za kanonika lavantinskega stolnega kapitelja. Novi kanonik je bil rojen 9. oktobra leta 1877 v župniji Kapla graške škofije, v mašnika posvečen l. 1901.

Sv. Oče moli za mir. Sv. Oče Benedikt XV. je odgovoril na pozdrav ogrskih škofov, da bo z zaupanjem na božjo pomoč tudi nadalje vršil svojo očetovsko dolžnost in prosi neprestano in vroče Boga, da bi nam njegova milosrčnost končno podelila mir, katerega nam svet dati ne more.

Slovenci! Vaša narodna dolžnost je, da govorite na svoji zemlji vedno le slovenski! Poslužujte se povsodi: v uradih, trgovinah in v vsem javnem življenju le slovenskega jezika. Zapomni si slovenski kmet: Trgovec, ki Ti prodaja blago, je odvisen od Tebe in ne Ti od njega. Uradnik v mestu je radi Tebe in ne Ti radi njega. Zahtevaj zato od obeh, da bode ta govorila s Teboj v Tvojem jeziku.

Natečaj za Krekov spomenik. Podpisani odbor razpisuje natečaj za načrte za dr. Jan. Ev. Kreka nagrobni spomenik. Slovenski kiparji se ujudno vabijo, da pošljejo dotične načrte odboru za Krekov spomenik v Ljubljani do konca meseca marca 1918. Načrti naj se pošljejo brez umetnikovega imena, a z njegovim geslom označeni v zapečatenih ovitkih; ime pa naj se pridene v posebnem tudi zapečatenem pismu, na katerem je zapisano geslo. Po preteku roka bo izbral odbor razsodišče, ki bo presodilo poslone načrte. Umetniku, čigar načrt bo po sodbi razsodišča najprimernejši, se prisodi nagrada 600 K; a on je zavezan, po svojem načrtu, za ceno, ki jo je sam označil, iz označene tvarine, v označenem obmeru izvršiti in postaviti tekom enega leta po sprejetju načrta spomenik, tako da odpadejo za odbor vsaki drugotni stroški. Umetnik se mora ozirati na kraj in okolico Krekove gomile, pomisliti, da je bil pokojni Krek voditelj naroda in katoliški duhovnik. Spomenik naj bo umetniško dovršen, a preprost. Načrt, ki bo za prvim razsodišču najbolj ugajal, dobi nagrado 300 K. V Ljubljani, dne 10. decembra 1917. Odbor za Krekov spomenik.

Medicinska fakulteta na vseučilišču v Sofiji. Dne 1. januarja 1918 je bila otvorjena na vseučilišču v Sofiji medicinska fakulteta.

Porotna sodišča. S 1. jan. so začela v Avstriji zopet poslovati porotna sodišča. Zrebanje porotnikov je že končano.

Porotna zasedanja se vršijo v Celju 4. februarja, 13. maja, 9. septembra, in 9. decembra, v Mariboru 4. februarja, 3. junija, 23. septembra in 9. decembra.

Nemške marke za slovenske otroke. Podpora vsenemškega društva »Verein für das Deutschtum im Auslande« v Berlinu so dobile letos sledeče šolvereinske šole, oziroma otroški vrtci: Studenci, Pobrež, Ormož, Vojnik, Slovenska Bistrica, Sevnica, Velenje, Težno, Pragersko, Št. Ilj, Pekre in Šostanj.

Mladike v Savinjski dolini, pozor! Organizacija savinjskih mladenk, združene v Savinjskem okrožju, je vsled vojnih razmer nekako ustavila svoje delovanje, kar je očitno škoda. Vsak dan jasneje vidimo, da čas kliče tudi nas slovenske mladike, da se vzdramimo ter stopimo krepko, z bistrim očesom, z razumom na plan! K temu nam je treba podčrta. V ta namen se bo vršil v nedeljo, dne 6. januarja, na praznik sv. Treh Kraljev, občni zbor Sav. okrožja in sicer v prijaznem Št. Petru. Torej, mladike, pridite vse, ki se zavedate, da ste Slovenke, saj prostori v šentpeterskem Društvenem domu so dovolj prostorni za vse. Vspored bo tako zanimiv, da gotovo ne bo nobeni žal pota. Na ta občni zbor sta obljubila priti vlč. g. dr. Korošec in vlč. g. dr. Hohnjec. To Vam naj bo dovolj, da vsaka v svojem okolišu agitira, da pridejo vse poštene mladike na ta občni zbor v Št. Peter. — Vspored občnega zbora: Ob 9. uri slovesno sv. opravilo, nato takoj zborovanje v Društvenem domu. 1. Govor vlč. g. dr. Korošca. 2. Govor vlč. g. dr. Hohnjeca. 3. Sledijo govori ali deklamacije došlih zastopnic Dekliških zvez. 4. Poročilo odbora. 5. Razna vprašanja in nasveti. 6. Volitev novega odbora za celotno Savinjsko okrožje. Med točkami in nazadnje kratek koncert dobro izvežbane šentpeterske godbe z bogatim vspehom. Na svidenje!

Duhovniške vesti. Č. g. Mihael Kristovič, župnik pri Sv. Jerneju v Radvanju je dobil župnijo Remšnik nad Marenbergom. — Č. g. Ivan Messner, kaplan pri Sv. Rupertu v Slov. gor. je prestavljen kot mestni kaplan v Ptuj. — Č. g. Andrej Klobasa, prej kaplan pri Sv. Jakobu v Slov. gor., je zavoljo bolezni stopil v začasni pokoj.

Odlikovan zdravnik. V priznanje požrtvovalnega delovanja zdravstvene službe v vojni je cesar odlikoval dr. Ferdinanda Kunej, zdravnika v deželni bolnišnici v Slovenjgradcu, z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne kolajne.

Skušnje poštnih uradnic v Gradcu s prav dobrim uspehom so končale sledeče Slovenke: Anica Kupec iz Št. Pavla pri Preboldu, Marija Trober iz Mozirja, M. Ermenc iz Luč, L. Vrečko iz Št. Jurija ob južni žel.

Pernerstorfer nevarno obolet. »Arbeiter Zeitung« poroča, da se je socialdemokratskemu poslancu in podpredsedniku poslanske zbornice Pernerstorferju, ki je že več mesecev bolan, stanje resno poslabšalo.

Deželne doklade. Cesar je potrdil sklep štajerskega deželnega odbora, po katerem se bodo za l. 1918 začasno pobirale deželne doklade kakor leta 1917. Deželna naklada na vino in sadjevec se bo pobirala samo tako dolgo, dokler se ne uvede državno obdačenje vina, sadjevca in enakih pijač.

Za porušene domove na Koroškem. Dne 28. dec. 1917 se je pod predsedstvom koroškega deželnega predsednika grofa Lodron-Laterana vršilo posvetovanje, da bi se v najkrajšem času zopet pozidali tisti kraji in domovi v Kanalski in Ziljski dolini, ki so bili prizadeti vsled italijanskega obstreljevanja. Kakor hitro bodo dopuščale vremenske razmere, se bo pričelo z gradnjem porušanih krajev in domov v Kanalski in Ziljski dolini.

Južna železnica zvišala pristojbine. Železniško ministrstvo je dovolilo upravi južne železnice, da sme s 15. januarjem 1918 zvišati pristojbine za prevažanje oseb za 50%. Pristojbine glede prevažanja tovarnega blaga ostanejo nespremenjene.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. t.: Franc Zacherl, učitelj, Ljutomer, 5 K; Franc Rampe, kaplan, Sevnica ob Savi, 50 K; dr. Urban Lemež, odvetnik, Slov. Bistrica, iz kazenske poravnave Križanec-Pivec 10 K; I. Kovačič, učitelj, Sv. Trojica v Slov. gor., 10 K; Dr. Franjo Rosina, odvetnik, Maribor, 20 K; Neimenovana iz Slivnice pri Mariboru 20 K; Fr. Korošec, nadžupnik, Sv. Križ pri Slatni, mesto vencev na grobe + dr. Mlakarja in dr. Kreka 50 K; dr. Josip Somrek, profesor bogoslovja v Mariboru, 20 K; Ivan Kotnik, kaplan pri Sv. Antonu v Slov. gor., mesto vencev na grobe + dr. Kreka 20 K; Leopoldina Stelzer, hotelirka v Mariboru, 2 K; dr. Florijan Kukovec, odvetnik, Slov. Bistrica, iz kazenske poravnave Hrašnik kontra Kodelič 20 K; Škof Franc, kaplan, Sv. Lovrene v Slov. gor., 10 K; Marko Sagaj, vojni kurat, 100 K; šolski svetnik

Franc Jerovšek, c. kr. profesor, Maribor, 100 K; dr. Franjo Rosina, odvetnik, Maribor, 50 K; Leopoldina Stelzer, hotelirka, Maribor, 6 K; Neimenovana iz Št. Lovrenca pri Ptuj, 10 K; dr. Florijan Kukovec, odvetnik, Slov. Bistrica, iz kazenske poravnave Berdnik kontra Mestinek, 20 K; Holcer kontra Rebernak in Pivec kontra Pušnik 15 K; Cvirn kontra Pungračič 20 K; Jakob Menhart, župnik, Velika Nedelja, dar Mohorjanov 30 K; Milan Slaje, kaplan, Št. Peter pri Radgoni, nabral mesto vencev na grobe + dr. Kreka 60 K; dr. Pavel Stermšek, c. kr. profesor v Mariboru, kot Miklavžev dar I. b. gimnazijskega razreda 22 K; dr. Urban Lemež, odvetnik, Sl. Bistrica, 10 K; Josip Lasbajer, župnik v Belih vodah, Mohorjani, 27 K; Satler Franc, Prebold, 20 K; Vid Janžekovič, župnik, Svečina, 20 K; dr. Anton Medved, c. kr. profesor, Maribor, za krompir iz Rogatca 8.10 K; Deželni odbor štajerski za leto 1917 8 K; Franc Voglar, c. kr. profesor, Maribor, Miklavžev dar IV. b. gimnazijskega razreda 100 K; mesto vencev na grobe + vrlemu narodnjaku Karlu Brezovčnik dr. Ravnik 5 K. D. Troha 5 K, Fr. Zebot 4 K. Vsem gg. darovalcem iskrena hvala! V Mariboru, dne 23. decembra 1917. Prof. M. Pirc, Maribor, Wildenrainergasse 16. t. č. blagajnik.

Uporaba sivih in rdečih vojnih dopisnic. Sive vojne dopisnice je rabiti: 1. k armadi na bojišču; 2. na ranjene ali bolne vojaške osebe v bolnicah; 3. v prometu z inozemstvom. — Rdeče vojne dopisnice se pa rabijo: 1. od armade na bojišču; 2. od ranjenih ali bolnih vojaških oseb med prevažanjem z bojišča v bolnico; 3. od sanitetnega osebja v bolniških vlakih; 4. od ranjenih ali bolnih vojaških oseb po bolnicah. — Občinstvo mora torej rabiti samo sive vojne dopisnice.

Velika tovarna zgorela. V Ternitzu je zgorela tovarna Schöllerja za izdelovanje jekla. Tovarna je bila ena največjih v Avstriji. Škoda znaša 40 mil. K. Vzrok požara še ni pojasnjen.

Nove cene. Vsled velikanske draginje smo primorani zvišati tudi cene listov v podrobnih razprodaj. Od zdaj za naprej stanejo posamezne številke »Slovenskega Gospodarja« 16 v, pondeljke »Straže« 10 v in petkove »Straže« tudi 16 v, kar naj cenj. kupovalci listov blagohotno vzamejo na znanje.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru naznanja cenjenim odjemalcem, da bo njena trgovina celi mesec januar vsak dan od 3. ure popoldne naprej zaprta radi ogromnega dela, ki se kupiči dan za dnevom znotraj in radi pomanjkanja osebja.

Križev pot za vojni čas je nedavno izšel v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Vsebinska je mila, res v srce segajoča, nanašajoča se na razne razmere, ki so nastale vsled vojske ter silno tolažilna za trpeče domače vojskujočih se vojakov. Pridejane so molitve za mir, kakor tudi prošnje za žive in pobožnost za duše rajnih naših vojakov. Knjižica stane s poštnino vred 30 vinarjev in se naroča v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Jo jako priporočamo!

Koledar za slovenske vojake za leto 1918. Ta priljubljeni vojaški koledar je zopet izšel. Malo pač je vojakov, ki bi ne bili še imeli dozdev vojaškega koledarja in na tisoče si ga je naročilo že za leto 1918. Zdaj torej lahko imajo naši vrli vojaki zopet svojega zvestega spremljevalca. V koledarju najdejo naši vojaki mičen spis o cesarju Karolu I. in cesarici Ziti. Čisto nove določbe o državnih podporah za svoje vpoklicane, razprave o pokojninah in vzgojninah vdov in sirot, o pokojninah invalidov itd. Poleg tega se v koledarju najdejo tudi natančni predpisi, kako je treba postopati beguncem, da dobijo begunsko podporo. Ob koncu ima koledar kratek verski poduk za vojake in pa molitvenik, obsegajoč najpotrebnejše molitve za krščanskega vojaka. Poleg tega ima koledar 80 strani praznega papirja za pisanje in svinčnik. Vojaki, sezite po novem koledarju in naročite si ga. Domači kupite možem in sinovom ta potreben koledar in pošljite jim ga na bojišče! Vkljub temu, da se je v zadnjem letu skoraj vse podražilo za več kakor 100%, stane Koledar za slovenske vojake s poštnino vred samo K 1.30. Naroča se samo v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Vabilo na naročbo Pondeljkeve Straže. Straža, ki izhaja v pondeljek, se more naročiti tudi sama za se. Sama pondeljкова Straža stane:

za celo leto	K 4.—
za pol leta	K 2.—
za četrt leta	K 1.—

Naročnina se pošlje na naslov: Upravišтво Pondeljkeve Straže v Mariboru. Že zadnji pondeljek smo priložili položnice nekdanjega Našega Doma, po katerih se tudi lahko pošlje naročnina za Pondeljko Stražo.

Gospodarske novice.

Nemogoče zahteve. Iz gotovega vira smo izvedeli, da je grof Clary z dopisom z dne 22. decembra 1917 pozval mariborsko okrajno glavarstvo, da morajo rekvizicijske komisije v mariborskem okraju vsak teden spraviti najmanj 6 vagonov žita skupaj. Namestnik grof Clary poziva glavarstvo, naj naroči voditeljem rekvizicijskih komisij, da morajo nastopiti pri popisovanju in rekviriranju zalog žita, fizičla in krompirja z vso strogostjo. Voditeljem komisij se grozi s posledicami, če ne bodo zadostili Claryjevemu povelju. —

Zaplenba cementa. Izšla je naredba vlade, ki ureja promet s cementom in zaplenjuje vse zaloge cementa, ki je izdelan in ki se še v bodoče izdelava. Izšla je tudi odredba glede na ustanovitev gospodarske zveze cementne industrije.

V lesu je bodočnost! Marsikdo, ki je pred vojno prodal svoj najlepši les za slepo ceno, obžaluje ta korak že sedaj. Po končani vojski bo treba na novo zgraditi na stotine porušanih mest, trgov, vasi in posameznih kmetijskih domov na severu, vzhodu in jugu naše države. V to svrhu se bodo potrebovale velike množine stavbnega lesa in že sedaj lazijo razni židovski spekulantji-prekupeci okrog naših kmetijskih žena in jim ponujajo navidezno lepe svote denarja zlasti za stavbni les. Naše vrle kmetijske žene, kojih moške se nahajajo v vojaški službi, svarimo kar najresneje, naj se ne prenačijo s prodajo zlasti stavbnega lesa, kajti v lesu je bodočnost!

Tobak bo dražji. Iz Dunaja se poroča, da se v Avstriji ne bo upeljalo tobačnih kart, ker bi se baje s tem ne odpravilo pomanjkanje tobaka. Pač pa se bodo zvišale cene za tobak od 1. februarja za 20 do 30%.

Tobak na Hrvaškem. Finančna direkcija na Hrvaškem je izdala naredbo za sajenje tobaka. Nameravajo kolikor mogoče mnogo poljedelcev pripraviti do tega, da bodo sadili tobak. Vojni invalidi dobijo posebne ugodnosti za sajenje tobaka.

Vino na Ogrskem. Ogri poročajo, da že nad 50 let niso imeli takega vina, kakor je letos. Pričakovali so ga več, kakor ga je bilo v resnici. Na oralu se je pridelalo v slabih krajih 10 hl, v najboljših do 40 hl. Prodaja se navadno rdeče vino po 3 K 20 v, najboljši po 7 do 9 K 1 liter. Prav dobro prodajo Ogri goveje salame: 1 kg 18—20 K. Tudi pri nas so začeli na kmetih močno delati klobase, ker prodaje ni prepovedana. 1 kg se proda doma za 14—16 K. Prekupeji plačajo tudi višje cene.

Zaloge žita na Angleškem. Angleška vlada poroča, da so postala žitna skladišča ob pomorskih mestih premajhna. Nakupila je toliko žita, da ga ni skoro mogoče spraviti. To bi bilo skoro tako kot za časa sedmih rodovitnih let v Egiptu. Če je na Angleškem res tako dobro, ne vemo. Čudno je pa, da vlada po celi deželi nekaj strah pred lakoto. Meseca septembra 1915 so domači kmetje na Angleškem prodali 9400 vagonov pšenice, leta 1916 pa 5400, letos le 3400. Čudno je tudi, da hočejo v Ameriki vse žito pokupiti in Amerikancem le turšico za hrano pustiti. Že dolgo ni bilo tako malo starega žita v Ameriki, kakor 1917. Še 1916 je bilo ob novi žetvi zaloge stare pšenice 218.000 vagonov, letos le 45.400 vagonov. Po celi Ameriki so zaradi visokih cen veliko pšenice nasejali. Država hoče imeti od žitnih kupcij svoj dobiček. V Ameriki so določili od vsakih 100 K sklenjenih kupcij na borzi 2 vinarja davka. V Kanadi je davek za bušel pšenice, ki se doma izmelje, 50 vin., za izvoz 1 K. V Indiji in Argentini obeta pšenica zelo lepo. V Argentini bi Francozi radi ves pridelek pokupili. Zdaj je skoro v vseh evropskih državah določeno, koliko se sme za eno osebo kruha na dan porabiti. Na Danskem 315 g, v Avstriji in Nemčiji 280 g, na Angleškem (le prostovoljno) 270 g, na Francoskem 250 g, če bodo izhajali, drugače pa le samo 150 g.

O pozimskem popravljanju cest nam piše kmetovalec iz mariborske okolice tako-le: Kadar smučijo sani po cestah, je kmet na konju; ko klopečejo vozovi, pa teče čestokrat v blatu. Če po zimi ni sanjaka, izostane mnogo neizogibno potrebnih vožnje in kmetijsko delo se potem kopiči od pomladi do jeseni. Sanjaj pa seveda ni povsod brez napak. Tupatam izpodje voda sneg, da se napravijo udrtine. Te je treba zamašiti s snegom. Mnogokje slezi voda iz cestnih tal. Tam se naredi led, ki ga je treba s snegom posuti ter poškopiti z vodo, da k ledu primrzne. Ob južnem vremenu se to ne zgodi. Takrat je natresti po ledeni cesti zemlje ali kake druge drob-

njavi, ki se zaje v led. Kadar snega ni in vlada suh mraz, je po cesti natreseno zemljo ali drugo drobnjav poskropiti z vodo, ki takoj primrzne k ledu, natreseno šaro vred. Kjer bi pa tudi to nič ne izdalo, ondi je led nasekati s krampom.

Križna hromost pri konjih. Uradno se nam poroča: To, tudi križna kap, črni mehurjev slak in hemoglobinemija imenovano, nenadoma pojavljajočo se bolezen je spoznati na ohromelosti zadka, obenem se iztaka krvavobarvna sečevica. Bolezen napade pa prav posebno konje težke pasme v starosti od 4 do 8 let in sicer navadno kmalu po vpregi, če so nekaj dni brez gibanja (hoje) ob krepilnem krmiljenju stali v toplem, neprezračenem hlevu. Vendar pa niso tudi tozadevno izvzete izjeme. Kot slučajni vzrok bolezni je označiti nenavadno, močno prehlajenje, ki se navadno pojavlja ob mrzlih, vetrovnih in ostrih zimskih dnevih. Znake te bolezni je opaziti na tem, da začno konji, ki so sicer navajeni delati (voziti), a so vsled neugodnega vremena, praznikov ali drugih vzrokov skozi nekaj dni stali v hlevu, v kratkem potem, ko pridejo iz hleva, z zadkom neokretno in nezanesno stopati, potiti se, tresti se, težko dihati in se naposled zgrudijo in padejo. Bolezen konča dokaj repovojno; 50 do 70% obolenih konj je smatrali izgubljenim. Prerokovanje je tem neugodnejše, čim močnejše se pojavi ohromelost in čimbolj je sečevica pomešana s krvavim barvilom. Glavna stvar te bolezni je in ostane zabiranje. Najsigurneje more se bolezen zabranjevati s tem, da se konji vsak dan gibljejo in se omeji krmiljenje z zrnjem. Z ozirom na to naj se konji tudi ob dnevih počitka in v slabem vremenu vsaj za kratek čas gibljejo in pri tem manj izdatno krmijo. Snaženje in izdatno prezračevanje hleva je tudi važno.

Razne novice.

Strašna železniška nesreča. Dne 13. decembra ponoči je v nekem predoru pri Modane na Francoskem skočil s tira vlak, ki je vozil vojake na dopust. Vagoni so pričeli goreti. Število mrtvih cenijo na 800 do 900.

Bel kruh za opice. V zoologičnem vrtu z Budimpešti krmijo opice z belim kruhom in sicer ga dobijo toliko, da ga se puscajo po svojih kletkah, da se kakemu Avstrijcu, ki pride slučajno v zoologični vrt v Budimpešti, kar slinje cede po njem.

Četrty razred nameravajo vpeljati na avstrijskih železnicah. Pravijo, da se o tem že vrše posvetovanja med vlado in železniškimi upravami.

Gregorijanski koledar v Rusiji vpeljan. Sedanja ruska vlada je izdala naredbo, da bode s 7. jan. 1918 odpravljen v Rusiji dosednji julijanski koledar in bo vpeljan gregorijanski koledar. Ker sta že tudi Bolgarija in Turčija vpeljali gregorijanski koledar, bo od 7. jan. 1918 nadalje veljaven za vse evropske države gregorijanski koledar.

Sir iz krompirja. V Sekesfehervaru na Ogrskem je policija obsodila lastnika mlekarne Skalka na 36.000 K globe, ker je prodajal sir, v katerem je bilo več krompirja nego česa drugega.

Kako je bilo leta 1848? V Brašovi na Hrvaškem živi še en domobranec iz leta 1848, ki še pominj takratne razmere. Čevljev, pravi, sploh ni bilo več. Ljudje so klali prašiče, da so si iz kože napravili opanke. Kvart pšenice je stal 50 forintov. Žetev ni bila slaba, a narod je trpel vsled nemških in ruskih čet, ki so hodile skozi deželo. Po nekod so po veljavniki dovolili vojaštvu, da pleni skozi dve uri. V štirih krajih je bilo na ta način vse odnešeno. Drugod so imeli zopet vsega dosti. Predvsem je bilo mesa in masti povsod v izobilju. Funt mesa je veljal 26—29 krajcarjev.

Zamenjana mrliča. V Bernu v Švici bi se imel predpoldne vršiti pogreb neke umrle učiteljice. H pogrebu so prišli sorodniki, znanci ter tudi protestantski duhovnik, ki bi naj blagoslovil mrličo. Zastopnik učiteljstva kakor tudi protestantski duhovnik sta v lepih besedah slavila delovanje umrle učiteljice. Nato je bila krsta izročena zemlji in pevski zbor je še zapel ganljivo žalostinko, nakar so se udeleženci razšli. Popoldne istega dne se je pa vršil pogreb priprostege delavca. K pogrebu je prišel brat umrlega delavca. Predno so odnesli truplo na pokopališče, je brat umrlega delavca želel videti poslednjič truplo mrtvega brata. Odprli so krsto, a v njej je bilo mrtvo truplo učiteljice, koje pogreb se je vršil predpoldne na tako slovesen način. Usluženec pogrebnege zavoda je namreč zamenjal krsti. Delavec je imel predpoldne kar najslovesnejši pogreb, učiteljico so pa popoldne izročili materi zemlji brez vsake pogrebne svečanosti.

Most čez Bospor. Nčrti za zgradbo železnega mosta čez morsko ožino Bospor so že izgotovljeni. Most, ki bo vezal evropsko obal z azijsko, zaradi neke zveza avstrijskih in ogrskih bank. Most bi bil velikanke važnosti ne samo za Evropo, ampak tudi za Azijo, ker bi se moglo po suhem prevažati osebe in blago iz Evrope v Azijo in nasprotno.

Pred sodiščem. Sodnik: Koliko ste stari? — Gospodična: 22 let. — Sodnik: Pred dvema letoma ste ravno tako rekli! — Gospodična: Ja, gospodine sodnik, jaz nisem tistih ena, ki danes tako reče, jutri pa drugače!

Dopisi.

Maribor. Dosednji uradi za izdajanje kart za obleko, perilo in obuvalo: Maribor okolica, Selnica, Ruše, Hoče, Rače, Jarenina, Gornja Sv. Kungota in Sv. Lovrenc nad Mariborom so se združili z izdajnico kart Maribor mesto. Ta urad posluje v Mariboru. Glavni trg št. 20 (Majerjeva hiša). Uradne ure so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9 do 11. ure dopoldne in v soboto od 9. do 12. ure dopoldne.

Jarenina. Na Novega leta dan sta bila pri nas dva shoda, obiskana od ogromne množice obmejnega slovenskega ljudstva. Na nepolitičnem občnem zboru bralnega društva je govoril prof. dr. Hohnjec. Na političnem shodu volilcev pa je govoril poslanec dr. Korošec. Med zmagovitim navdušenjem in burnim odobravanjem je bila sprejeta naslednja resolucija: »Shod volilcev, zbranih v Jarenini dne 1. januarja 1918, v polnem obsegu sprejema državnoopravno izjavo Jugoslovanskega kluba z dne 30. majnika 1917, zahtevajočo zvezo Slovencev, Hrvatov in Srbov v eni in skupni samostojni državi pod žezlom Habsburžanov, ter izreka Jugoslovanskemu klubu, njegovim članom-poslancem, zlasti njegovemu načelniku dr. Korošču, popolno zaupanje in toplo zahvalo.« Ko se je priredilo protiglasovanje, se ni niti eden človek oglašil proti. Obmejni Slovenci enoglasno zahtevajo svojo jugoslovansko državo.

Št. Ilj v Slov. goricah. V Selnici ob Muri je umrla 82 letna Marija Gornik, mati veleposestnika Karla Gornik. Svetila pokojnici večna luč!

Slivnica pri Mariboru. Izobraževalno in bralno društvo v Slivnici priredi na dan sv. Treh kraljev, t. j. v nedeljo, dne 6. prosinca, v spomin velikemu Kreku slavnost, s katero bo obenem združen i občni zbor društva, kar gotovo odgovarja duhu Krekovemu. Na vsoporedu je slavnostni govor, ki ga govori g. profesor dr. Anton Medved, petje domačega pevskega zbora, poročilo odbornikov, volitev novega odbora, slučajnosti in nazadnje šaloigra »Pri gospodi.« Resni časi zahtevajo novega dela, zato pridite polnoštevilno!

Mala Nedelja. Naše Bralno društvo ima v nedeljo, dne 6. jan., svoje letno zborovanje. Vabijo se vsi udje in neudje. Zapisovali se bodo stari in novi udje. Pridite v obilnem številu!

Sv. Barbara v Halozah. Vojak Fr. Emeršič od 5. dragonskega polka na ruskem bojišču, piše domov staršem in bratu, da ima že pet odlikovanj na svojih prsih: 4 križce in bronasto svetinjo. »Slovenskega Gospodaria« in »Straže«, se vsak veseli in vsi njegovi tovariši-Slovenci, ki so tudi za naša deklaracijo z dne 30. maja 1917.

Ptuj. Geometer Emsbrunner je ustrelil svojega tovariša saperskega narednika Grahorja. Ennstrunnerja so zaprli.

Sv. Marko niže Ptuja. V nedeljo po večernicah, dne 13. t. m., bo v »Posojilnici« občni zbor Bralnega društva.

Dobrna. Dne 24. dec. je tukaj umrla občeznana vdova gospa Berta Prangner v 76. letu svoje starosti. Bila je krščanska žena skoz in skoz. Dičile so jo: globoka vernost, otroško zaupanje v Boga in v danost v božjo voljo. Ko je pred kakimi 30 leti bila restavratorka v tukajšnjih toplicah, je veliko storila za uboge. Sama dobrota jo je bilo. Duhovniki, ki so tedaj tu službovali, se je bodo gotovo hvaležno spominjali. Zadnja leta je trpela veliko pomanjkanje. Bog ji daj večni mir in pokoj! Pogreb je bil za te čase veličasten!

Brežice. Potres v Brežicah še ni popolnoma prenehal. Skoraj vsak teden je kakšen slabejši sunek, vmes pa tudi tak, da ljudi vznemiri. Dne 20. dec. sta bila ponoči zjutraj dva sunka. Zidarsko delo je vsled mraza prenehalo. Dela se še v notranjih prostorih v bolnišnici in pa v frančiškanski cerkvi, kjer se kuri, ki bo do Svečnice znotraj popolnoma gotova.

Spodnji Dravograd. Na Viču je umrl dne 21. dec. bivši župan Janez Pungaršek, star 51 let. Ko je prišel leta 1912 tedanji škof dr. B. Kaltner na birmo, ga je Pungaršek pozdravil tudi v slovenskem jeziku.

Zadnja poročila došla v petek dne 4. januarja.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 3. jan.

Italijansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Vzhodno bojišče.

Premirje.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berlin, 3. jan.

Francosko bojišče.

Na raznih mestih artilerijski boji. Blizu morske obali so se podvzeta posrečila. Vjetih je bilo več sovražnikov. Severno od Prosnesa in Le Mesnila v Champagni so se v našem ognju izjalovili francoski sunki

Italijansko bojišče.

Položaj nespremenjen.

Macedonsko bojišče.

Položaj nespremenjen.

Vzhodno bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Madžarske mahinacije.

Wekerle in Andrássy snujeta novo stranko, katera bi se imenovala »narodna demokratska stranka.« Glavna programna točka nove stranke bo »samostojna ogrska armada.« »Pesti Hirlap« piše, da bo Wekerle podal demisijo, če ne bo dobil od vladarja zagotovila, da se ugoti madžarskim vojaškim zahtevam. Omenjeni list pravi, da je pričakovati v bližnjih dneh cesarjevega potrdila madžarskih zahtev. Wekerle namerava takoj, ko bo ustanovljena nova stranka, razpršiti ogrski državni zbor in pri novih volitvah pribrati novi stranki večino.

Volitve v ustavodajno skupščino.

»Matin« poroča iz Stockholma, da se bodo volitve v rusko ustavodajno skupščino skorogotovo končale z naslednjim uspehom: 185 maksimalistov, 40 revolucionarnih socialistov z leve, 75 ukrajinskih revolucionarnih socialistov, 375 revolucionarnih socialistov z desnice, 25 socialdemokratov, 60 muzelmanov, 20 židov in zastopniki drugih malih narodnosti, 25 kozakov, 10 kmetov z desnice in 24 kadetov.

Ukrajina samostojna ljudovlada.

Po poročilih iz Petrograda so zastopniki Rusije, Avstrije, Nemčije, Bolgarije in Turčije za mirovna pogajanja v Brest-Litevsku dovolili, da se bodo tudi zastopniki Ukrajinske ljudovlade smeli udeležiti mirovnih pogajanj, ki se bodo te dni nadaljevala v Brest-Litevsku. Ruska vlada je s tem priznala politično samostojnost Ukrajinske ljudovlade.

Finska samostojna ljudovlada.

Iz Petrograda se poroča, da je svetovallstvo ljudskih komisarjev sklenilo staviti v glavnem odboru glede samostojnosti Finske sldeče predloge: Rusija prizna politično samostojnost Finske ljudovlade in dovoljuje, da se izvoli poseben odbor, ki bi naj izdelal načrte in odredbe, nastale vsled politične odcepitve Finske od Rusije.

Posestvo z približno 30—40 orali, od tega 3 orali v noga, 20 orali travnikov, 1 vrta, nji in pri meren gozd, z živino se kopi. Zahteva se dobro stanje poslopj, blizu železnice. Solidne a ne pre tirane cene se naj pošljejo na upravništvo tega lista pod „A. J. št. 1084“ na upravništvo „Slov. Gosp.“

Na prodaj v Mariboru.

Hiša Cesarica, ulica št. 4 dyonadstrova, z post. poslopij, dvoriščem in vrtom, priprava za trgovino z lesom ali vinom. Cena 110.000 K. — Hiša vogel Ed. Schmid-Viktringh f. gasse, priprava za vsako trgo no. Cena K. 55.000. Pojasnila daje gospa M. Koprivnik, Maribor, Badgasse Vile št. 15. 1800

Dve pridni osebi, ki bi pomagale v gospodarstvu, se sprejmeta v lepo stanovanje polno od mesta. Vpraša se pri g. Koprivšek v Mariboru, Bismarkova ulica 1.

Dve pridni osebi,

ki bi pomagale v gospodarstvu se sprejmeta v lepo stanovanje polno od mesta. Vpraša se pri g. Koprivšek v Mariboru, Bismarkova ul. 1.

Zab. II. za v. jno poštno prelijatve se dovijo na veliko in drobno pri Obrtni in varski zadrugi v Mariboru, Grajski trg št. 5. 1088

Mlada posestnica

se želi naučiti dobro kmeti ter v to svrhu piti v večjo zasebno kuhinjo. Nast. pila bi takoj po no. em. leto. Iz sv. jega posestva bi mogla družini pomagati s poljskimi prid. lti. Po. ud. e in. bog. i. avolio naj se poš. lti. Fran. Š. upica, c. kr. not. rja v št. Le. narto na št. j. e. e. m. 167

Sprejme se ridna.

DEKLA

takoj v služb. na deželo. Kam? se vpraša Gartengasse št. 3, vrata 2. v. j. l. j. a. Maribor. 169

Kdor se ni naročen na »Slov. Gospodar« in »Stražo«, naj to takoj stori. Oba lista pri-
našata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne
odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojaikom na bojiščih.
Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v »Slov. Gosp.« in »Straži«.

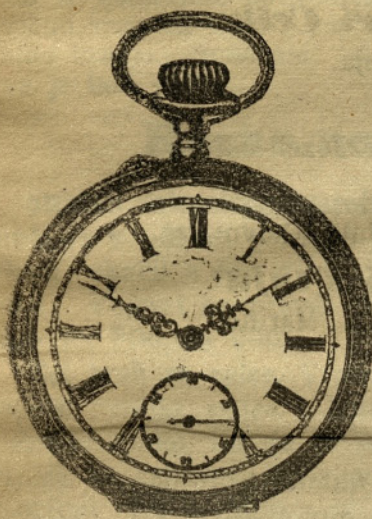
Gostilna

Alojzija Weber

Kamnici pri Mariboru

priporoča svoja izvrstna nova in stara vina, sadjevec, mrzla in topla jedila v vsakem času v veliki izberi. Cene zmerne, postrežba točna!

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Za vsako uro se jamči! Precizijske ure, Schaffhausen, Zenith, Omega, Eterne. Očala: Za kratkovidne nova, zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar, Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

KUPIM

vinske drože ter tropine

v vsaki množini.

Cenj. ponudbe naj se pošiljajo žganjarni

ROBERT DIEHL, Celje.

Naročajte, priporočajte, podpirajte v prvi vrsti svoj list v Novem mestu

Dolenjske Novice

vsi dolenjski rojaki, ki živite na zelenem Štajerskem Naprej plačana letna naročnina 3 krone.

Vsako množino

želoda

kupuje trdka Anton Kolenc, Celje, ter preskrbi tudi izvozno dovoljenje. Plača se po maksimalni ceni.

IZDELOVANJE

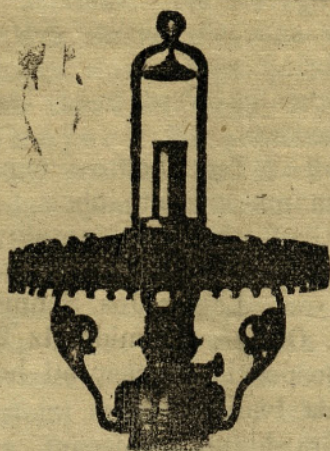
raznovrstne cerkvene oprave, kot oltarjev, kipov, vojnih spominskih plošč, kakor tudi prenovljanje istih ohranite po končani vojski našemu slovenskemu umetniku-podobarju in pozlatarju

Ivanu Sojč

Maribor, Reiserjeva ulica št. 26.

Za pristnost in izvor se jamči v polnem obsegu.

VINA bela, rdeča in črna (dalmatinska) od 56 l naprej po povzetju prodaja in razpošilja trdka **F. CVITANIC** vdova **V MARIBORU**, Šolska ulica št. 5.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo!

FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanske posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za odobe. — Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poročstvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekah ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojilo, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2 %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848,40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno glavnice za 6.089.850 kron.

Konjska oprava

za dva konja teke vprege je bila pokradena. Kdor bi za to kaj vedel, dobi nagrado 50 K. Naznani naj fundamenterji v Leitersbergu ali pa pri posetitelci Mariji Bauman v Dobrenji p. Pesnica pri Mariboru.

Stare cape in ounjce
kupuje po najnižjih cenah vsake množino Janko Artman Sv. Jur ob juž. žel.

GOBE

lepo posušene kupim tudi leto v vsaki množini. V prvi vrsti slane gobe, potem lesičke l. s. d. Prosim sušiti in ponuditi same tako vrste pravila gob, ki jih poznate kot užitne. — Rudolf Starovašnik, eksport gob v Kralji ob Štajersko. 821

Dva viničarja,

le samostojne in spretno strokovne osebe, sprejemajo pod ugodnimi pogoji, kot 2000 ozir. 1500 kron plače, letno 2—3 sežnje drv, kosnjive, stanovanje, iz vinograde deputat. Za prehrano je dobro prekrbljeno. Le strokovno izobražene osebe se naj oglašijo pisмено ali ustmeno pri upravitelju „Straže“.

Čevlji

z lesenimi podplatli,

najboljše kakovosti, okovani, znotraj obloženi s kožuvinno.

Št. 26—28 K 14.—
„ 29—34 K 17.—
„ 35—38 K 20.—
„ 39—41 K 23.—
„ 42—46 K 26.—

Pošiljanje po pošti. Povzetje. Zamenjava dovoljena. Poštnina in stroški pošiljanja do 5 kg 1 K 40 v.

M. Schram, Maribor ob D.
GOSPOSKA ULICA.

Cvetje

iz vrtov sv. Frančiška

(glasilo III. reda) izhaja v Kamniku na Kranjskem in stane za celo leto 3 K.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek
Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic XX po raznih cenah. XX **Za gostilničarje:** Papirnat servijete vsled novih predpisov namestniji v Gradcu po zelo nizkih cenah.

GOSTILNA

pri Vogrincu v Kamnici

[pri Mariboru]

priporoča svoja prsina, izborna stara in nova vina iz okolice, sadjevec in pristno žganje. Izborna kuhinja in točna postrežba!